

บทที่ 5

สรุปผลการศึกษาและข้อเสนอแนะ

สรุปผลการวางระบบบัญชีการเงินที่เหมาะสมของกลุ่มผลิตตำบล

การศึกษาเรื่อง ระบบบัญชีการเงินที่เหมาะสมของกลุ่มผลิตตำบล กรณีศึกษาตำบลป่าบาง อำเภอสารภ จังหวัดเชียงใหม่ มีวัตถุประสงค์เพื่อจัดทำระบบบัญชีที่สามารถนำไปประยุกต์ใช้ได้กับกลุ่มผลิตตำบลทุกแห่ง ด้วยวิธีการสัมภาษณ์ระบบบัญชีการเงินและระบบการปฏิบัติงานที่ใช้อยู่ในปัจจุบันกับผู้นำกลุ่มตัวอย่างและสมาชิกในกลุ่ม ซึ่งการศึกษานี้ใช้กลุ่มผลิตเครื่องจักสาน กลุ่มที่ 2 บ้านป่าบาง อำเภอสารภ จังหวัดเชียงใหม่ เป็นกลุ่มตัวอย่าง เนื่องจากเป็นกลุ่มผลิตที่มีสมาชิกมากที่สุด (30 ราย) อีกทั้งยังเป็นกลุ่มผลิตเครื่องจักสานที่ได้รับการคัดเลือกจากศูนย์ส่งเสริมอุตสาหกรรม ภาคที่ 1 จังหวัดเชียงใหม่ ให้เป็น 1 ใน 13 ผลิตภัณฑ์ดีเด่นตามโครงการ “ หนึ่งตำบลหนึ่งผลิตภัณฑ์ ” ของรัฐบาล

การสัมภาษณ์ผู้นำกลุ่ม (คุณถวัลย์ สมธรรม) ได้จัดให้มีขึ้น เพื่อต้องการทราบถึงการจัดส่วนงานบริหารกลุ่ม ขบวนการการผลิต ขั้นตอนการขาย ตลอดจนระบบการควบคุมการดำเนินงานที่มีอยู่ จากนั้นนำข้อมูลที่ได้รับมาปรับปรุง รวมทั้งออกแบบระบบบัญชีการเงินที่เหมาะสม ตลอดจนออกแบบเอกสารและรายงานทางการเงินที่เกี่ยวข้องให้แก่กลุ่มรวม 7 ระบบ ได้แก่ ระบบที่ 1 การรับเงินสนับสนุนเพื่อเป็นทุนในการดำเนินงาน ระบบที่ 2 การซื้อวัตถุดิบและวัสดุอุปกรณ์ ระบบที่ 3 การจ่ายวัตถุดิบและวัสดุอุปกรณ์ให้สมาชิกทำการผลิต ระบบที่ 4 การยืมเงินทตรงจ่ายและจ่ายเงินยืมเป็นค่าจ้างแรงงานให้สมาชิก ระบบที่ 5 การรับผลิตภัณฑ์สำเร็จรูปจากสมาชิก ระบบที่ 6 การจัดจำหน่ายและการรับชำระเงิน แบ่งเป็นระบบย่อย 3 ระบบ คือ ระบบการขายสด ระบบการขายเชื่อ และระบบการฝากขาย ระบบที่ 7 การจ่ายชำระหนี้ และค่าใช้จ่าย ทั้งนี้ ระบบบัญชีที่ได้รับการปรับปรุงแล้วได้นำเสนอต่อคณะกรรมการบริหารกลุ่มเพื่ออนุมัติรับหลักการและข้อสมมติฐานทางการบัญชีที่ยอมรับโดยทั่วไปให้นำไปใช้กับการบันทึกรายการค้า (Transaction) ของกลุ่ม ตลอดจนทดลองใช้กับบุคลากรด้านบัญชีและการเงินของกลุ่มให้สามารถปฏิบัติงานตามระบบบัญชีการเงินที่เหมาะสมได้อย่างมีประสิทธิภาพ ซึ่งผู้นำกลุ่มได้มอบหมายให้ผู้ทำการศึกษา ร่วมกับฝ่ายบัญชีและการเงินของกลุ่ม นำข้อมูลรายการค้าที่เกิดขึ้น ระหว่างเดือน เมษายน ถึง เดือน มิถุนายน พ.ศ. 2545 ไปบันทึกบัญชี ตามระบบบัญชีที่ออกแบบใหม่ เพื่อให้ได้งบการเงิน ซึ่งประกอบด้วย งบกำไรขาดทุน และงบดุล ณ วันที่ 30 มิถุนายน 2545 สำหรับผู้นำกลุ่มใช้ติดตามการปฏิบัติหน้าที่ของตนและรายงานผลการดำเนินงาน ตลอดจนฐานะการเงินของกลุ่มต่อสมาชิกได้

อย่างน่าเชื่อถือ หนึ่ง งบการเงินดังกล่าวผู้ทำการศึกษาไม่สามารถตรวจสอบทรัพย์สินเพื่อจัดทำทะเบียนคุณสินทรัพย์ได้ เนื่องจากเครื่องมือเครื่องมือไม่สำหรับการผลิตเป็นของส่วนตัวสมาชิก จึงไม่ได้ทำการคำนวณค่าเสื่อมราคาและบันทึกบัญชีในงบการเงิน เช่นเดียวกับการตรวจนับวัตถุดิบปลายงวด ผลิตภัณฑ์ระหว่างผลิตปลายงวด และสินค้าคงเหลือปลายงวด พบว่า ไม่มีของคงเหลือ การคำนวณต้นทุนผลิตจึงไม่คำนวณมูลค่าของสินทรัพย์ดังกล่าว ตลอดจนผู้ทำการศึกษาไม่วัตถุประสงค์เพื่อวางระบบบัญชีการเงินที่เหมาะสมให้กับกลุ่ม จึงไม่รวมถึงขอบเขตของการบัญชีต้นทุนแต่อย่างใด

กล่าวโดยสรุปในเบื้องต้น ระบบบัญชีและการเงินที่เหมาะสมของกลุ่มผลิตเครื่องจักรสถานกลุ่มที่ 2 บ้านป่าบง อำเภอสารภี จังหวัดเชียงใหม่ สามารถใช้วัดผลการดำเนินงานและแสดงฐานะการเงินของกลุ่มได้อย่างน่าเชื่อถือ ทำให้ผู้นำกลุ่ม รวมทั้งกรรมการบริหารกลุ่มมีเครื่องมือสำหรับการบริหารธุรกิจ ซึ่งอยู่ภายใต้สภาวะการณ์ที่ไม่แน่นอน มีความเสี่ยงอยู่เสมอก่อให้เกิดกระบวนการกำกับดูแลที่ดี (Good Corporate Governance) และความโปร่งใสในการปฏิบัติงาน (Transparency) ซึ่งจะส่งผลให้การปฏิบัติงานของกลุ่มบรรลุตามวัตถุประสงค์และเป้าหมายที่กำหนดไว้

รัฐบาล ในฐานะผู้ผลักดันที่สำคัญให้ “ โครงการหนึ่งตำบลหนึ่งผลิตภัณฑ์ ” ประสบความสำเร็จ จะมีข้อมูลของกลุ่มผลิตตำบลทุกแห่ง เพื่อเป็นเครื่องมือในการวัดผลการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบระดับท้องถิ่น เพื่อให้เกิดการพัฒนาอย่างเป็นรูปธรรม สามารถแก้ไขปัญหาด้านเศรษฐกิจของชาติให้ฟื้นตัวอย่างรวดเร็ว โดยการพัฒนาอาชีพภาคอุตสาหกรรมและหัตถกรรมในครัวเรือนของราษฎรในชนบท ให้มีรายได้เพิ่มขึ้น รวมทั้งสามารถบริหารจัดการ โดยกลุ่มราษฎรในพื้นที่นั้น ๆ ได้ด้วยตนเอง เพื่อให้เกิดการกระจายรายได้มีงานทำอย่างมั่นคงและยั่งยืน

ปัญหาที่พบจากการวางระบบบัญชี

1. เนื่องจากสมาชิกของกลุ่มผลิตตำบลส่วนใหญ่เป็นเกษตรกรและผู้สูงอายุ จึงขาดบุคลากรด้านการบัญชี ที่มีความรู้ความเข้าใจ วิธีการปฏิบัติงานด้านการจัดทำบัญชีตามมาตรฐานการบัญชีที่รับรองทั่วไป บุคลากรของสมาชิกส่วนใหญ่ มีงานด้านบัญชีทำแล้วในตัวเมือง คนรุ่นหนุ่มสาวจึงไม่มีโอกาสได้ดูแลช่วยเหลืองานบัญชีกับญาติพี่น้อง ซึ่งเป็นสมาชิกและทำงานให้กลุ่มปัญหาดังกล่าว ผู้นำกลุ่มได้รับทราบและจะนำไปร่วมประชุมหารือกับสมาชิกและบุคลากรให้เล็งเห็นประโยชน์ของการจัดทำบัญชี โดยผู้มีความรู้สาขาวิชาชีพบัญชีในเร็ววัน

2. ระบบบัญชีการเงินที่เหมาะสมของกลุ่มผลิตตำบล บ้านป่าบง กลุ่มที่ 2 อำเภอสารภี จังหวัดเชียงใหม่ ได้ออกแบบโดยคำนึงถึงการควบคุมการดำเนินงานและการควบคุมภายในที่ดี มีรายการตรวจสอบซึ่งกันและกัน (Internal Check) ดังนั้นผู้ทำการศึกษาจึงได้ออกแบบเอกสาร

และรายงานทางการเงินที่เกี่ยวข้องเพิ่มเติมจึงดูเหมือนว่าเพิ่มเอกสารมากมาย การทำงานยุ่งยากซับซ้อนมากขึ้น ดังนั้น ผู้นำกลุ่มจึงได้กำหนดหน้าที่ของแต่ละฝ่ายให้จัดทำเอกสารและรายการทางการเงินตามระบบบัญชีใหม่และได้ขอความร่วมมือจากทุกฝ่ายให้เข้าใจการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นในเชิงพัฒนาจะนำมาซึ่งความผาสุกของสมาชิกของกลุ่มผลิตตำบลทุกคน

3. มีข้อจำกัดด้านการคำนวณค่าเสื่อมราคา เนื่องจากกลุ่มผลิตตำบลไม่มีเครื่องมือเครื่องไม้สำหรับส่วนกลาง จึงไม่ได้ทำการคำนวณค่าเสื่อมราคาเพื่อบันทึกบัญชีในงบการเงินและผู้ที่ทำการศึกษา พบว่า มูลค่าวัตถุดิบปลายงวด ผลิตภัณฑ์ระหว่างผลิตปลายงวด รวมทั้งสินค้าคงเหลือปลายงวดไม่สามารถตรวจนับได้อย่างเป็นที่น่าพอใจ การวางระบบบัญชีจึงเน้นที่บัญชีการเงินเพียงอย่างเดียว ไม่รวมถึงขอบเขตของการบัญชีต้นทุนแต่อย่างใด

ข้อเสนอแนะ

การจัดทำบัญชีของกลุ่มผลิตตำบล ควรมีการปรับปรุงการปฏิบัติงานในบางส่วนดังนี้

1. กลุ่มผลิตตำบลทุกกลุ่มควรมีการแบ่งแยกหน้าที่ อาจจัดเป็นฝ่ายหรือแบ่งแยกหน้าที่โดยมอบหมายให้บุคคลใดบุคคลหนึ่งรับผิดชอบโดยตรง โดยเฉพาะแยกหน้าที่การดูแลวัตถุดิบ ผลิตภัณฑ์สำเร็จรูปกับการบันทึกบัญชีออกจากกัน เพื่อป้องกันการทุจริตที่อาจเกิดขึ้นได้

2. การใช้เอกสารประกอบการบันทึกบัญชีมีความจำเป็นอย่างยิ่งกลุ่มผลิตตำบลควรมีการจัดทำเอกสารตามระบบบัญชีทุกครั้งที่มีการซื้อ การขาย การรับเงิน รวมถึงการจ่ายเงินเนื่องจากเอกสารทุกประเภทสามารถตรวจสอบความถูกต้องของจำนวนเงินและกิจกรรมทางการค้าที่เกิดขึ้น หากมีการจัดทำทะเบียนคุมเอกสารเพิ่มเติมก็เป็นสิ่งที่ดียิ่ง โดยเฉพาะอย่างยิ่งเป็นการควบคุมไม่ให้เกิดการทุจริตได้อีกด้วย

3. การจัดทำรายงาน กลุ่มผลิตตำบลควรจัดทำเป็นรายเดือน เพื่อทราบความเคลื่อนไหวหรือพิจารณาความเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นระหว่างงวด หากพบสิ่งผิดปกติหรือความผิดพลาดจากการปฏิบัติงานก็จะสามารถแก้ไขได้ทันทีและทำให้ทราบว่าในเดือนถัดไป ควรมีงบประมาณเงินสดรับ เงินสดจ่าย รวมทั้งเงินสดที่ใช้ได้เป็นเท่าใด การวางแผนการผลิตและการขายก็จะทำได้อย่างมีประสิทธิภาพเกิดประโยชน์เชิงเศรษฐกิจต่อกลุ่มผลิตตำบลได้อย่างต่อเนื่อง รวมถึงต้องมีผู้ปฏิบัติงานตามระบบงานที่ออกแบบใหม่อย่างต่อเนื่อง มิฉะนั้น การบันทึกการขายการบัญชีและการปิดงบการเงินจะไม่บรรลุตามวัตถุประสงค์ที่ต้องการ

4. ภาครัฐควรให้ความช่วยเหลือด้านความรู้ให้แก่กลุ่มผลิตตำบลเพิ่มเติมจากการให้ความช่วยเหลือด้านการเงิน โดยเฉพาะอย่างยิ่ง ความรู้และการพัฒนาบุคลากรด้านการบัญชี ภาครัฐควรสนับสนุนการดำเนินงานของกลุ่มผลิตตำบลทุกกลุ่ม ด้วยการส่งเจ้าหน้าที่เข้าไปฝึกอบรมการ

บัญชีขึ้นพื้นฐานให้กับผู้นำกลุ่ม เพื่อเพิ่มศักยภาพด้านการบริหารและการใช้เครื่องมือทางการบัญชี ในการตัดสินใจเชิงเศรษฐกิจของกลุ่มผลิตตำบล ตลอดจนเสริมสร้างทัศนคติที่ดีต่อลูกหลานของ สมาชิกในกลุ่มให้ผู้ที่มีความรู้ด้านบัญชีแบ่งเวลาเข้ามาเป็นกำลังสำคัญด้านบัญชีของกลุ่มผลิตตำบล

5. ภาครัฐควรกำหนดนโยบายสำคัญในการดำเนินการ “โครงการหนึ่งตำบลหนึ่งผลิตภัณฑ์” โดยกำหนดให้กลุ่มผลิตตำบลทุกกลุ่มมีงบการเงินที่เกิดจากรายการค้าของกลุ่ม ทั้งนี้ ภาครัฐ ควรกำหนดระยะเวลาการนำส่งงบการเงินของกลุ่มผลิตตำบลต่อหน่วยงานใดหน่วยงานหนึ่ง ซึ่งทำหน้าที่กำกับดูแลโครงการหนึ่งตำบลหนึ่งผลิตภัณฑ์นี้โดยตรง เพื่อติดตามความสำเร็จและรับทราบ ความล้มเหลวทางธุรกิจของกลุ่มผลิตตำบล ซึ่งหากกลุ่มผลิตตำบลส่วนใหญ่ดำเนินธุรกิจประสบความสำเร็จ โครงการดังกล่าว ก็ประสบความสำเร็จในขั้นที่จะทำให้ประชาชนมีเศรษฐกิจที่ดีขึ้น ด้วย ในทางตรงกันข้ามหากกลุ่มผลิตตำบลส่วนใหญ่ดำเนินธุรกิจล้มเหลว ประสบผลขาดทุน ภาครัฐก็จะสามารถเข้าไปช่วยเหลือกลุ่มผลิตตำบล นั้น ๆ ได้อย่างทันที่วงที่ นโยบายดังกล่าวข้างต้นจะ เกิดขึ้นก็ต่อเมื่อภาครัฐต้องนำงบการเงินของกลุ่มผลิตตำบลที่จัดทำให้ตามมาตรฐานการบัญชีที่รับ-รองทั่วไปไปใช้อย่างจริงจัง รวมทั้ง แสดงผลงานของกลุ่มผลิตตำบลที่มีงบการเงินที่ดี มีการกำกับดูแลที่ดี มีการดำเนินงานที่โปร่งใส ต่อสาธารณชน เพื่อเป็นแบบอย่างให้กับกลุ่มผลิตตำบลอื่น ๆ ต่อไป